

KOMENTÁŘ

19. 4. 2021

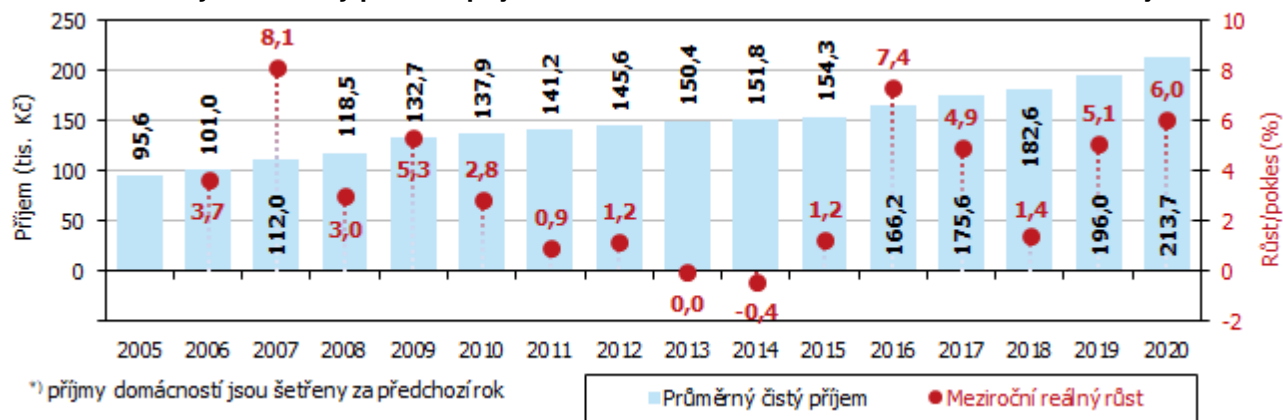
Příjmy a životní podmínky domácností v Jihomoravském kraji v roce 2020

Podle výsledků šetření životních podmínek průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji dosáhl téměř 214 tisíc Kč, reálně vzrostl o 6,0 % a mezi kraji byl 2. nejvyšší. Čtvrtina domácností v kraji měla průměrný čistý měsíční příjem na osobu v rozmezí 12 až 15 tisíc Kč a další čtvrtina domácností v rozmezí 15 až 20 tisíc Kč.

Výsledky dalšího ročníku šetření Životní podmínky přináší údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností. Šetření proběhlo na jaře 2020, hlavní výsledky mapují výši a složení příjmů domácností v kraji v roce 2019, doplňující šetření o subjektivních názorech a materiálním nedostatku jsou spojena s rokem 2020 s dobou dotazování.

V roce 2020 bylo v Jihomoravském kraji **485,4 tis. domácností**. Na jednu jihomoravskou domácnost připadalo v průměru **2,41 osob**. Průměrný roční čistý peněžní příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 196,0 tis. Kč na osobu v roce 2018 na 213,7 tisíc Kč v roce 2019 (**průměrný čistý peněžní měsíční příjem na osobu se zvýšil z 16 333 Kč na 17 806 Kč**). Reálný růst čistých příjmů v kraji tak dosáhl 6,0 % a pokračoval již 6. rok - po stagnaci v roce 2012 a poklesu reálného příjmu v roce 2013 (pro určení reálného růstu je použitý index spotřebitelských cen daného roku za celou ČR).

Graf 1 Průměrný roční čistý peněžní příjem^{*)} na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji

Celkový roční čistý příjem na osobu v domácnosti v kraji se započtením naturálních příjmů dosáhl v roce 2019 částky 222,0 tis. Kč, proti roku 2018 vzrostl o 18,6 tis. Kč.

V žebříčku 14 krajů ČR byl Jihomoravský kraj výši průměrných ročních čistých peněžních příjmů na osobu na 2. místě (počítáno od nejvyšší hodnoty) a byl o 3 917 Kč nad republikovým průměrem. Nejvyšší roční čisté peněžní příjmy byly očekávané v hl. m. Praze (270,7 tis. Kč ročně na osobu), naopak nejnižší částka byla zjištěna ve Zlínském kraji (184,8 tis. Kč na osobu).

Nejvíce jihomoravských domácností mělo podle výsledků šetření **čistý měsíční příjem v rozmezí 15 až 20 tisíc Kč na osobu (25,6 % domácností)** a v rozmezí 12 až 15 tisíc Kč na osobu (25,4 % domácností). Následovalo příjmové rozmezí 20 až 30 tisíc Kč na osobu (20,1 % domácností). Nejnižší příjmovou hranici do 6 tisíc Kč měsíčně na osobu přiznalo 1,1 % domácností, proti předchozímu roku uvedený podíl poklesl o 0,8 procentního bodu. V kraji bylo i 8,0 % domácností, v nichž čistý měsíční příjem na osobu byl v rozmezí

KOMENTÁŘ

30 až 50 tisíc Kč, a 2,1 % domácností, v nichž měsíční příjem na osobu přesahoval 50 tisíc Kč. Oproti předchozímu roku nejvýrazněji vzrostl podíl domácností s příjmem 15 až 20 tisíc Kč na osobu, a to o 4,0 procentního bodu.

Tab. 1 Složení domácností v Jihomoravském kraji a roční příjmy^{*)} na osobu

	Rok							
	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet domácností (tis.)	416,7	442,5	468,7	470,4	473,3	476,2	479,4	485,4
Počet členů domácností (tis.)	1 112,8	1 140,9	1 150,6	1 152,8	1 155,9	1 159,8	1 163,6	1 167,5
Průměrný počet členů domácnosti	2,67	2,58	2,45	2,45	2,44	2,44	2,43	2,41
Přehled příjmů za rok (v Kč na osobu)								
A. Hrubé peněžní příjmy	113 434	159 385	179 001	194 575	206 224	216 269	234 280	256 167
B. Zdravotní a sociální pojištění	8 165	10 428	11 964	13 033	13 419	15 004	16 348	17 614
C. Daň z příjmů fyzických osob	9 656	11 387	13 020	15 678	17 473	18 947	22 191	25 036
D. Bonus u daňového zvýhodnění na děti	.	281	329	337	286	293	258	154
E. Čisté peněžní příjmy (A-B-C+D)	95 612	137 851	154 346	166 200	175 619	182 611	195 999	213 671
z toho z hlavního zaměstnání	49 572	77 421	86 266	93 211	95 022	105 964	115 342	122 727
F. Naturální příjmy	998	3 541	5 658	5 809	6 174	6 615	7 444	8 347
G. Celkové čisté příjmy (E+F)	96 610	141 393	160 003	172 009	181 793	189 226	203 443	222 017

^{*)} příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Tab. 2 Rozdělení domácností v Jihomoravském kraji podle příjmových skupin^{*)}

	Podíl domácností ve skupině (%)							
	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skupiny podle čistého měsíčního příjmu na osobu (Kč)								
do 6 000	22,3	6,8	5,1	2,6	3,1	1,5	1,9	1,1
6 001 - 8 000	33,0	13,4	6,3	5,6	4,5	4,1	3,1	2,0
8 001 - 10 000	21,3	21,0	14,3	11,8	9,9	8,5	5,8	5,8
10 001 - 15 000	19,2	37,3
10 001 - 12 000	.	.	22,9	22,8	20,8	19,9	14,2	9,9
12 001 - 15 000	.	.	22,8	24,5	25,2	25,7	28,5	25,4
15 001 - 20 000	2,4	14,9	16,5	19,8	20,0	21,5	21,6	25,6
20 001 - 30 000	1,5	4,8	9,8	10,3	11,3	13,6	16,8	20,1
30 001 - 50 000	0,3	1,5	1,7	2,3	4,4	4,6	7,3	8,0
50 001 a více	0,0	0,4	0,6	0,3	0,9	0,7	0,7	2,1

^{*)} příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Z informací o charakteristice bydlení vyplývá, že téměř polovina domácností (48,6 %) bydlela v bytě ve vlastním domě, necelá třetina měla byt v osobním vlastnictví (29,8 %), v pronájmu žilo 15,7 % domácností, v družstevních bytech 3,8 % a 2,1 % domácností bydlela v bytech u příbuzných či známých.

Z vývoje vybraných charakteristik domácností Jihomoravského kraje je patrný **každoroční nárůst měsíčních nákladů domácností na bydlení**. Od roku 2005 byly měsíční výdaje na bydlení o 2,3 tis. Kč vyšší a v posledním sledovaném roce dosáhly částky 6,0 tis. Kč. Meziročně se výdaje na bydlení zvýšily o 3,6 %. Vzhledem k meziročnímu nárůstu příjmů domácnosti se snížil podíl nákladů na bydlení na čistých příjmech domácnosti z 14,5 % na 13,9 %. Na druhé straně se ale nijak výrazně nezměnil podíl domácností, pro něž byly náklady na bydlení velkou zátěží – pokles z 20,8 % v roce 2019 na 20,0 % v roce 2020. Nejvyššími

KOMENTÁŘ

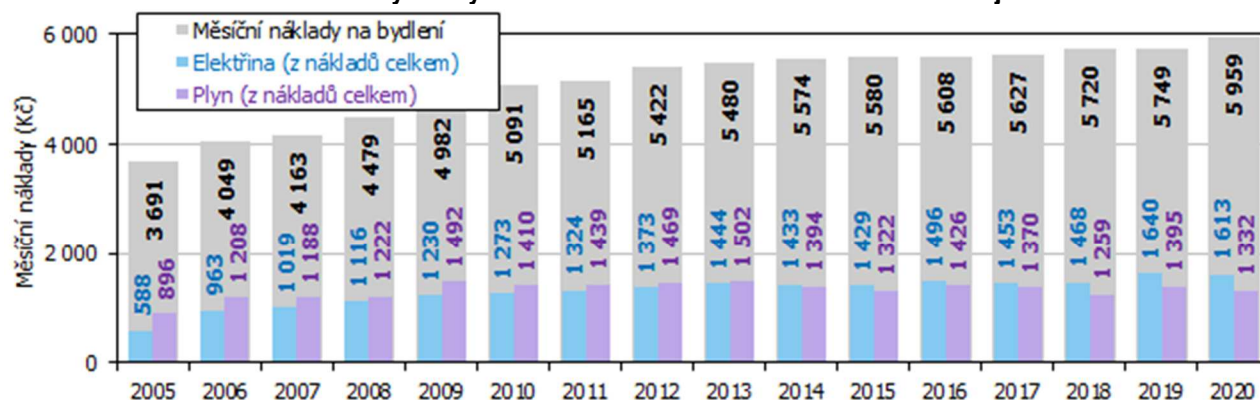
položkami v nákladech na bydlení jsou dlouhodobě výdaje na elektřinu a plyn, ovšem oba výdaje se meziročně mírně snížily (o 1,6 resp. o 4,5 %). Výrazně, a to o pětinu, vzrostla položka nájemného (zvýšení o 19,8 %).

Tab. 3 Náklady na bydlení domácností¹⁾ v Jihomoravském kraji

	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celkové měsíční náklady domácnosti na bydlení (Kč)	3 691	5 091	5 580	5 608	5 627	5 720	5 749	5 959
z toho: nájemné	588	1 006	1 168	1 116	1 118	1 238	1 127	1 350
elektřina	896	1 273	1 429	1 496	1 453	1 468	1 640	1 613
plyn z dálkového zdroje	1 047	1 410	1 322	1 426	1 370	1 259	1 395	1 332
teplo a teplá voda	473	610	686	595	605	642	473	485
vodné a stočné	355	401	548	559	579	606	590	609
Podíl nákladů domácností na bydlení z čistých peněžních příjmů (%)	17,3	17,2	17,7	16,5	15,7	15,4	14,5	13,9

¹⁾ pravidelné měsíční platby se zjišťují většinou podle zálohy za měsíc březen v roce šetření, výdaje za odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se zjišťují za předchozí rok

Graf 2 Celkové měsíční náklady na bydlení domácností¹⁾ v Jihomoravském kraji

¹⁾ pravidelné měsíční platby se zjišťují většinou podle zálohy za měsíc březen v roce šetření, výdaje za odvoz odpadků, paliva, běžnou údržbu, pojištění domu/bytu a ostatní nepravidelné náklady se zjišťují za předchozí rok

Součástí výsledků šetření je i srovnání **subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem** (spojeno s dobou dotazování, tj. rokem 2020). Ještě v roce 2017 vycházela se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi více než pětina jihomoravských domácností, v roce 2020 se podíl snížil o 11,0 procentního bodu na 10,9 %, proti roku 2010 byl podíl dokonce o 15,2 bodu nižší. V součtu dvě třetiny domácností (66,9 %) v kraji s příjmem vycházelo snadno, docela či velmi snadno. Podíl těchto „bezproblémových“ domácností ve srovnání s předešlým rokem vzrostl o 3,4 procentních bodů.

Podíl osob či domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem, tzn., že si nemohou dovést některé věci, služby či požitky, meziročně v kraji poklesl, u některých dotazovaných oblastí až na nejmenší hodnoty posledních let. Již tradičně domácnostem nejvíce problémů činí zaplacení neočekávaných výdajů a týdenní dovolené mimo domov pro všechny členy domácnosti. Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12 000 Kč si nemohlo dovést 18,7 % domácností (v předešlém roce 23,8 % domácností) a týdenní dovolenou si nemohlo dovést 19,3 % domácností (o 1,3 procentních bodů méně než v roce 2019). O 0,4 bodu (na 4,1 %) poklesl podíl domácností, které nemohou dostatečně vytápět byt. Podíl domácností, ve kterých si nemohou dovést jíst obden maso, byl shodný s rokem 2019 a činil 6,7 %.

KOMENTÁŘ

Tab. 4 Subjektivní názory domácností v Jihomoravském kraji na vybrané problémy

	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Domácnost vycházela s příjmem:								
s velkými obtížemi	7,1	7,7	5,3	5,0	6,2	4,8	3,8	3,1
s obtížemi	24,1	18,4	17,6	14,7	15,7	11,7	8,7	7,8
s menšími obtížemi	36,0	38,0	37,6	36,0	32,7	27,5	24,0	22,1
docela snadno	21,4	26,6	27,3	30,5	32,3	38,0	39,9	43,3
snadno	9,6	8,5	10,9	12,8	11,3	15,3	20,3	19,7
velmi snadno	1,8	0,9	1,2	0,9	1,9	2,8	3,4	3,9
Náklady na bydlení jsou:								
velkou zátěží	.	23,2	20,0	19,9	22,0	19,4	20,8	20,0
určitou zátěží	.	69,4	68,9	70,3	68,9	70,3	68,8	70,4
vůbec nejsou zátěží	.	7,4	11,1	9,8	9,1	10,3	10,3	9,5
Domácnost by předmět chtěla, ale nemůže si je z finančních důvodů dovolit								
sušička prádla	11,4	7,6	6,2	5,9
myčka nádobí	9,6	6,5	5,8	5,4
přístup na internet	2,9	3,0	2,1	1,3
osobní počítač	.	5,5	4,4	3,8	3,0	3,2	2,4	1,6
osobní auto	.	9,7	10,2	8,0	7,9	7,8	6,1	5,8
Domácnost si nemohla dovolit:								
ročně týdenní dovolenou mimo domov	40,7	37,7	30,6	28,1	26,1	22,4	20,6	19,3
jíst obden maso	12,9	9,6	12,7	10,8	8,6	8,8	6,7	6,7
dostatečně vytápět byt	6,0	5,5	6,3	5,8	5,0	3,4	4,5	4,1
zaplatit neočekávaný výdaj ¹⁾	35,9	42,0	35,7	34,0	31,2	26,1	23,8	18,7

¹⁾ 6 000 Kč v roce 2005; 8 500 Kč v roce 2010; 9 700 Kč v roce 2015; 9 900 Kč v roce 2016; 10 200 Kč v roce 2017; 10 700 Kč v roce 2018; 11 200 Kč v roce 2019; 12 000 Kč v roce 2020

Poznámka:

Výběrové šetření *Životní podmínky 2020* je národním modulem šetření EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions) a je závazné pro všechny členské státy Evropské unie. Při realizaci se využívá tzv. rotační panel – stejné domácnosti jsou dotazovány v ročním odstupu po dobu čtyř let a každoročně je soubor doplněn o domácnosti nové. V roce 2020 bylo v ČR vyšetřeno 8,6 tis. domácností, z toho 1 011 domácností bylo z Jihomoravského kraje (732 domácností při opakovaných návštěvách a 279 domácností nových). Přetrvávajícím problémem při šetření je relativně malá ochota domácností se šetření účastnit, což se v případě opakovaných návštěv v rámci tzv. panelu projevuje ve stále selektivnějším okruhu typů domácností, za něž jsou k dispozici primární údaje vstupující do zpracování.

Při interpretaci a analýze výsledků šetření *Životní podmínky* je třeba mít neustále na paměti, že vznikly zpracováním dat získaných z výběrového šetření. Všechny publikované údaje jsou tedy statistické odhady zatížené určitou chybou a nikoliv přesná čísla.

Více informací včetně metodických vysvětlivek naleznete v publikaci [Příjmy a životní podmínky domácností - 2020](#)

Kontakt:

Ing. Karel Adam
Krajská správa ČSÚ v Brně
e-mail: karel.adam@czso.cz
tel.: 542 528 172